AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2015 / 122 • Ekim 2015

AVUSTURYA VE LÜKSEMBURG: İLİŞKİLERİ ONARMA ÇABALARI

Ömer Engin LÜTEM

Bilindiği üzere gerek Ermenistan, gerek Diasporası soykırım iddialarının ülke parlamentoları ve bazı uluslararası kuruluşlar tarafından tanınmasına, bu tanınmanın ileride Türkiyeden olabilecek bazı taleplere temel de oluşturabileceği düşüncesiyle, büyük önem vermektedirler.

Tehcirin 100. yılı olması nedeniyle bu yıl soykırım iddialarını kabul eden ülkelerin sayısının artması ve özellikle A.B.D., Almanya ve İngiltere gibi ülkelerin tanıyanlar arasına katılması için büyük çaba harcanmış, ancak büyük devletler için bu başarılamamıştır. Buna karşın beş ülke parlamentosu (Avusturya, Bulgaristan, Bolivya, Lüksemburg, Brezilya) ilk defa soykırım savını kabul eden kararlar almışlardır.

Bunlardan Bulgar Parlamentosu kararının, benzer ifadeler kullanılmış olmakla beraber, soykırım sözcüğünü içermediği için, bir tür özürlü olduğu ve bu nedenle de Ermeni çevrelerini tam olarak tatmin etmediği görülmektedir.

Son zamanlarda bazı gelişmeler Lüksemburg ve Avusturya parlamentosu kararlarını da benzer bir duruma getirmiştir.

Avusturya Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz, 11 Eylülde Parlamentoda kendisine yöneltilen bazı sorulara verdiği cevapta ve ayrıca Ankarayı ziyareti sırasında 19 Eylülde Dışişleri Bakanı Feridun Sinirlioğlu ile yaptığı basın toplantısında, soykırım iddiaları konusunda aslında Avusturya Parlamentosunun kararının değil, altı siyasi partisinin siyasi nitelikli bir açıklamasının mevcut olduğunu, bu açıklamanın da olayların uluslararası hukuka göre bir değerlendirilmesinin olmadığını, bir mahkeme kararı niteliği taşımadığını, bunun dışında soykırımın kavramının geriye dönük olarak yürümediğini (1948 Sözleşmesinin geçmiş olaylara uygulanamayacağı) söylemiştir. Böylelikle Avusturyalı Bakan, Parlamentoda altı partinin aldığı kararla Avusturya hükümetinin bu konudaki tutumu arasında farklar olduğunu ortaya koymuştur.

Lüksemburg için de benzer bir durum mevcuttur. Dışişleri Bakanı Feridun Sinirlioğlu ile Lüksemburgda 4 Eylül 2015 tarihinde bir ortak basın toplantısı yapan bu ülkenin Dışişleri Bakanı Jean Asselborn, soykırım iddiaları konusunda Lüksemburg Parlamentosunda yapılan görüşmelerde tüm siyasi partilerin Türkiye ile iyi ilişkiler içinde olunmasına verdikleri önemi teyit ettiklerini belirtmiş ve ayrıca soykırım deyiminin uluslararası hukukta belli bir yasal tanımının olduğunu ve bu tür suçların yetkili mahkemede ele alınmasının gerektiğini ifade etmiştir. Böylelikle Lüksemburg Dışişleri Bakanı da ülkesi

parlamentosu ile hükümetinin soykırım iddiaları konusunda aynı görüşte olmadığını ifade etmeye çalışmıştır.

Birleşmiş Milletlerin 1948 tarihli Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesine göre bir olayın soykırım olup olmadığına bu konuda yetkili kılınan milli bir mahkeme veya uluslararası bir ceza mahkemesi karar verebilir. Bu hüküm, parlamentolar dahil, diğer her türlü kuruluşun soykırım konusunda verdiği veya vereceği kararları hukuksal açıdan geçersiz kılmaktadır. Ancak kuruluşlar ifade özgürlüğü ilkesi çerçevesinde her konuda görüşlerini dile getirebilirler, hatta kararlar dahi alabilirler, ancak bunlar siyasi bir nitelik taşır ve herhangi bir hukuksal sonuç doğurmaz. Ayrıca, diğer anlaşmalar gibi 1948 Sözleşmesi de yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan olaylara uygulanamaz. Böylelikle, 1915 olaylarının, hakkında yetkili mahkeme kararı olmadığı için, soykırım olarak nitelendirilmesi hukuken mümkün değildir. Esasen geriye işlemezlik ilkesi gereğince bu olaylar hakkında mahkeme kararı alınması da mümkün görülmemektedir.

Bu hususlar yıllardan beri, yalnız hukukçularca değil, bu konu ile ilgilenenler tarafınındın gayet iyi bilinmektedir. Buna rağmen bazı parlamentoların yetkili olmadıkları bir konuda kararlar almalarını ancak siyasi bir tercih ile açıklanabilir. Bu tercihin temelinde ise Türkiyeye karşı beslenen olumsuz duygu ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Nitekim Avusturya ve Lüksemburgun üyesi olduğu Avrupa Birliğinin Türkiyenin bu örgüte üyeliğini devamlı geciktirmesinin başlıca nedeni de budur.

Lüksemburg ve Avusturya Hükümetlerinin soykırım iddiaları konusunda parlamentolarından ayrı bir tutum benimsemeleri Türkiye ile olan ilişkilerine verdikleri önemin bir göstergesidir. Türkiyenin de bu tutumu dikkate alarak, istişareler için Ankarada çağırdığı bu ülkelerdeki büyükelçilerini görevlerine göndererek normal ilişkilerin devamını sağlaması yerinde olur.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "AVUSTURYA VE LÜKSEMBURG: İLİŞKİLERİ ONARMA ÇABALARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 122. Ekim 04. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/AVUSTURYA-VE-LUKSEMBURG-ILISKILERI-ONARMA-CABALARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır